TIJN SADÉE

DE CLAN VAN ORBÁN

KRONIEK VAN DE HONGAARSE AANVAL OP EUROPA

2024 Prometheus Amsterdam

Voor Rokus en Tinne, en voor de onverschrokken en onafhankelijke Hongaarse journalisten die zich niet laten intimideren door de macht

Inleiding
De clan van Orbán

Op het podium in het Museum voor Schone Kunsten in Boedapest, voor een scherm met de tekst FAMILY IS THE KEY TO SECURITY, neemt Viktor Orbán achter de katheder plaats. Nerveus strijkt hij door zijn haar voordat hij aan zijn speech begint.

Orbán, de premier van Hongarije, is een kleine, gezette man. Maar zijn stem buldert.

Kinderen maken en families stichten, is het adagium van het evenement, de tweejaarlijkse Demografische Conferentie die stilaan is uitgegroeid tot de politieke hoogmis van Orbáns regering.

Op de voorste rijen zitten hooggeëerde buitenlandse gasten: bevriende regeringsleiders, religieuze leiders, ambassadeurs. In de rijen erachter zit zijn trouwe entourage. Ze worden in de barokke museumzaal getrakteerd op een staaltje bezeten vijanddenken waarmee Orbán zich in eigen land populair heeft gemaakt.

'De Europese Unie wordt geleid door een liberaal-progressieve elite die zich voedt met onzin en absurditeiten,' roept Orbán. 'Ze bekritiseren het Hongaarse patriottische profamiliebeleid. Maar die kritiek raakt ons niet, het maakt ons alleen maar sterker. Europese leiders hebben geen benul van de zorgen van gewone mensen. Die willen binnen families hun kinderen veilig kunnen opvoeden. Maar voor de liberalen is het individu heilig.'

Achter in de zaal ben ik omringd door zijn diehard fans die hun handen blauw klappen. De magie van podiumbeest Orbán

is na bijna veertig jaar in de politiek nog lang niet uitgewerkt. Zijn handelsmerk: het creëren van een vijandbeeld. Dan is het weer miljardair-filantroop Soros. Dan heeft de migrant het weer gedaan, of de globalist, de kosmopoliet, de genderactivist of, dixit Orbán, 'de corrupte Brusselse elite'.

Zonder vijandbeeld valt zijn machinerie stil.

In de EU is Orbán inmiddels de langstzittende regeringsleider. Gehaat in de Brusselse wandelgangen, maar lichtend voorbeeld voor trumpisten en ultrarechtse avonturiers op de Balkan en in de polder.

Orbán doet zijn pauwendans op een gespannen koord: Brussel bashen, en tegelijk de Brusselse subsidiemiljarden cashen. Orbán en zijn clan, die een 'illiberale' samenleving nastreven, worden verdacht van grootschalige fraude met het geld van de Europese belastingbetaler. Om die reden is de uitkering van een deel van het EU-subsidiegeld voor Hongarije bevroren. En er loopt tegen Orbán een strafprocedure wegens de uitholling van de democratie, het wegpesten van onafhankelijke rechters en het muilkorven van de pers in zijn land. Uiterste consequentie zou zijn dat Hongarije zijn stemrecht in de EU verliest. Met de nadruk op 'zou', want het blijft bij een procedure. De meeste Europese regeringsleiders willen de lieve vrede bewaren en nemen Orbán op de koop toe.

Over procedures gesproken: op 1 juli 2024, meteen na de Europese verkiezingen die een maand ervoor worden gehouden, wordt Orbáns Hongarije voorzitter van de EU. Het maakt Brussel bloednerveus. Zal elders in Europa het gedachtegoed van Orbán ook aanslaan? Gaat er na de verkiezingen mogelijk een nieuw ultraconservatief blok ontstaan in het Europees Parlement waarin Orbáns partij de krachten bundelt met de Fratelli d'Italia van Giorgia Meloni en andere populisten in Europa? Zullen zij gezamenlijk de EU van binnenuit gaan ondermijnen?

De zelfverzekerdheid in het kamp van Orbán groeit, bleek na

de overweldigende verkiezingszege in november 2023 van de PVV van Geert Wilders, een uitgesproken fan van Orbán.

'De *wind of change* waait door Europa,' jubelde Orbán in zijn felicitatieboodschap aan zijn vriend Wilders.

Het beeld ontstaat van een uiterst professioneel en agressief-ideologisch offensief, Europabreed, met steeds meer orbáneske partijen, denktanks, universiteiten en gelieerde media.

De gevestigde, klassieke partijen in Europa kunnen in opmaat naar de Europese verkiezingen hun borst natmaken.

Gaan de orbánisten zorgen voor een nieuw geluid in Brussel? En welke agenda zal Hongarije als EU-voorzitter voeren? Zal Orbán het EU-sanctiebeleid tegen Rusland – als straf voor de brute Russische oorlog tegen Oekraïne – proberen af te zwakken, om een wit voetje te halen bij zijn politieke vriend Poetin?

Met deze vragen in het achterhoofd duik ik in *De clan van Orbán* in mijn eigen archief, ga ik op reportage, en spreek ik met Orbáns vrienden en vijanden, in Boedapest en Brussel, de twee standplaatsen waartussen ik sinds 2021 pendel.

Sommige interviews zijn strikt op achtergrondbasis ('dit gesprek heeft nooit plaatsgevonden'). Een hernieuwde kennismaking met Orbán zelf had ik vooraf als kansloos geacht, en dat bleek helaas terecht. De laatste keer dat we elkaar spraken, in 2007, was hij ex-premier en voerde hij oppositie.

'De Hongaren willen mij terug!' zei Orbán me.

Drie jaar later, in 2010, vocht hij zich terug naar de macht met als voornemen om die nooit meer uit handen te geven.

Dit boek is zeker geen academisch onderbouwd betoog. Het is een journalistiek mozaïek waarin de verhalen – niet per se in chronologische volgorde – zich aaneenrijgen tot een profiel van een politiek fenomeen waar de EU maar geen vat op kan krijgen. Verspreid over het boek zoom ik in op verrassende ontmoetingen en veelzeggende voorvallen die ik de afgelopen kwarteeuw noteerde op mijn reizen door Hongarije. Deze intermezzo's dragen bij aan

de impressionistische opzet van *De clan van Orbán*. En als de lezer behalve de idealen, methodes en onnavolgbare streken van de orbánisten ook het gekonkel achter de EU-schermen in Brussel leert kennen, beschouw ik dat als een belangrijke bijvangst.

Ik zoek naar een antwoord op mijn centrale onderzoeksvraag: legt de EU uiteindelijk haar wil op aan Orbán, of is het Orbán die de EU een andere kant op duwt? Feit is dat Orbán meer en meer het gezicht is geworden van de politieke richtingenstrijd van nu.

Zijn populariteit stijgt onder eurosceptici die hem zien als de laatste der Mohikanen die conservatieve waarden waarborgt en niet meegaat in de 'wokewaan' in Europa. Een vintage Orbán-uitspraak: 'Wij behoren niet tot de club van *Jawohl*-landen die na elk telefonisch bevel vanuit Brussel meteen braaf ja zeggen.'

Tegelijk groeit de weerzin tegen Orbán. Legendarisch zijn de botsingen tussen de Hongaarse leider en voormalig premier Mark Rutte over onderwerpen als vrijheid van meningsuiting en mensenrechten. Toen Hongarije een omstreden verbod invoerde op het voorlichten van kinderen over homoseksualiteit, was Rutte op een EU-top in Brussel vastbesloten om Orbán 'op dit punt op de knieën te krijgen'. Maar, voegde Rutte er met een verzuchting aan toe: 'In eigen land wordt Orbán alleen maar populairder, want hij heeft de volledige beheersing over de Hongaarse media.'

Die volledige mediacontrole is inderdaad bijna een feit, hoewel dappere Hongaarse onderzoeksjournalisten met behulp van crowdfunding op onlineplatformen het nodige tegenwicht bieden. Maar hun bereik is klein.

Hoe dominant en effectief de Orbán-gezinde media zouden worden had ik in 2001, bij mijn aankomst in Boedapest als beginnende correspondent, al kunnen weten.

Maar ik was naïef. En verliefd op mijn nieuwe standplaats. In Boedapest knetterde het volop, op sociaal en cultureel vlak. We stortten ons op de aartsmoeilijke Hongaarse taal – een hopeloze onderneming in mijn geval. We leerden het kleine geluk kennen, op fietstochten langs de Donau, in de kuurbaden, in de muziek-

clubs in de tuinen van Boedapest, en tijdens lange lunches in de lome hitte in de heuvels, onder het genot van pikante worst en Hongaarse merlot. Met ontroering denk ik terug aan de overbezorgde juffen van de *óvoda*, de kleuterschool, die boos waren als wij onze zoon niet in een thermisch skipak afleverden op de eerste officiële herfstdag.

'Die arme jongen vriest nog dood!'

Zelfs om Orbán, een politieke lefgozer, kon je nog lachen, vond ik. Want wát een verademing was hij, vergeleken met die besnorde oude garde van mompelende mannen in verbleekte kostuums waaruit de muffe Sovjetgeur nog opsteeg.

Daarbij vergeleken was Orbáns partij Fidesz een frisse club waar je op campagnefeestjes jonge, beloftevolle Hongaren ontmoette.

In mijn eerste halfjaar als correspondent belandde ik wel op een hitlijst in de Orbán-gezinde krant *Magyar Nemzet* die een rangschikking had gemaakt van Hongarijevijandige journalisten. Ik stond op de derde plaats. Brons!

Ik lachte het weg, want ach: dit kon je toch niet serieus nemen?

Ik was, zoals gezegd, naïef. Diezelfde *Magyar Nemzet* maakt nu deel uit van een mediaconglomeraat van aan Orbán gelieerde ondernemers die in totaal ruim 80 procent van de media beheersen. Ook de publieke omroep is verworden tot een gehoorzaam doorgeefluik van de regering.

Nadat Orbán in 2010 terug aan de macht kwam bouwde hij een eenpartijstaat uit, genaamd de NER: de Nemzeti Együttműködés Rendszere: het systeem van Nationale Samenwerking. Klinkt op het eerste gehoor vriendelijk. In de praktijk is de NER een nepotistische koepelorganisatie. Wie niet meedoet aan het systeem wordt gemarginaliseerd. Oppositiepartijen zijn kansloos.

Hongarije is een 'maffiastaat', schrijft de Hongaarse politicus-schrijver Bálint Magyar. Andere Hongarijewatchers gebruiken termen als 'semidictatuur', 'autocratisch regime', 'neo-

communistisch experiment', 'postmoderne tirannie' en 'Führerdemocratie'.

Hongarije is nu het corruptste land in de EU, volgens corruptiewaakhond Transparency International.

Als Hongaarse onderzoeksjournalisten met verhalen over de endemische corruptie naar buiten komen, worden ze door het Orbán-kamp straal genegeerd.

Wat hoor en wederhoor betreft moest ik het uiteindelijk doen met de glasharde ontkenning, on the record, door EU-minister János Bóka en door regeringsadviseur Balázs Orbán, twee van Viktor Orbáns belangrijkste vertrouwelingen.

Al die aantijgingen over corruptie maken volgens Bóka onderdeel uit van 'een politieke context waarin Hongarije telkens de gebeten hond is'.

Zou Viktor Orbán er ooit een seconde van wakker liggen?

Op het podium in de museumzaal in Boedapest, op de Demografische Conferentie, klemt de premier de katheder nog eens stevig vast en zet aan voor het slot van zijn donderpreek.

'Hongarije is de incubator!' zegt hij. 'Hongarije is aanjager van de conservatieve politiek van de toekomst. We moeten de liberaal-progressieven in Brussel aan de kant schuiven! Ik wens u allen dan ook toe dat wij, de profamiliekrachten, de Europese verkiezingen in juni 2024 gaan winnen.'

Over de braindrain van Hongaarse jongeren, die in toenemende mate hun heil elders in Europa zoeken, rept Orbán met geen woord.

De in Hongarije achterblijvende ouders huiveren als ze horen hoe in een Nederlandse krant als *De Telegraaf* het land van Orbán wordt geprezen door naar Hongarije geëmigreerde Nederlanders – omdat in Hongarije nog zo veel rust en ruimte te vinden is en 'omdat Nederland onleefbaar wordt met die woke-ellende'.

'Yeah, sure,' reageert een vriend in Boedapest die zich ergert aan die valse tegenstelling. 'Een lekker leventje hier, zolang je je

mond maar houdt. Maar die Nederlandse immigranten hebben op één punt "gelijk": de vertrekkende Hongaarse jeugd die niet meer wil leven in Orbánistan laat er een bedrieglijke rust en heel veel ruimte achter.'

Tijn Sadée, april 2024, Brussel/Boedapest

I

Vechtjas Viktor op de barricades

1963-2002

Op een stoffig terrein bij het plaatsje Bugac, aan de rand van de Hongaarse poestavlakte, lopen paarden ongedurig rondjes. Ook de ruiters, gehuld in traditionele kledij van bont en leer, zijn nerveus: over krap een uur begint de grote ruiterij in de Attila de Hun-arena, het hoogtepunt tijdens de *Ősök Napja*, Hongaars voor 'Dag van de Voorouders'.

Elk jaar komen er tijdens een lang zomerweekend tienduizenden Hongaren naar het evenement waar ze een ode brengen aan hun tradities.

'Wij eren onze oervaders Árpád en Attila, dankzij wie wij nu in het Karpatenbekken aan de Donau leven,' zegt een van de organisatoren op eerbiedige toon.

Voltallige families kuieren over het terrein dat is bezaaid met *yurt*-tenten en kraampjes waar worsten worden gegrild. Opa's leren er hun kleinzonen knallen met een zweep. In kleinere tenten kunnen schutters terecht voor de aanschaf van nieuwe pijlen en bogen. Voor moeders en baby's is er speciaal een 'ontspanningsyurt' ingericht.

Tussen de jachthondendemonstratie en de rituele valkerij door wordt de slag nagespeeld tussen de nomadische Hongaarse cavalerie van weleer en de Frankische en Slavische infanterie. En voor wie er geen genoeg van kan krijgen is er een spreekbeurt van een antropoloog over 'de relaties tussen de Hunnen en andere veroveringspopulaties van het Karpatenbekken'.

Naast het podium waar zojuist een koor Mongoolse keelzangers is begonnen, staat een man in vol vroegmiddeleeuws ornaat, inclusief een bonte puntmuts op z'n hoofd. In het dagelijks leven is hij telecomingenieur. Vandaag is hij met zijn vrienden gekomen om feest te vieren. 'Het voelt geweldig, elk jaar weer, om dit met elkaar te delen.'

Op de eretribune, tijdens de finale ruiterij in de Attila de Hun-arena, zit tussen de hoogwaardigheidsbeklederS de man die gekscherend Attila 2.0 wordt genoemd: András Zsolt Biró, bedenker en festivalmanager van de Ősök Napja.

Zijn blauwpaarse gewaad schittert in de namiddagzon, en soms schudt hij theatraal zijn hoofd waardoor de gitzwarte paardenstaart in zijn nek van links naar rechts zwiept. Geen seconde verliest hij met zijn linkerhand de grip op de sabel die bungelt aan zijn heupgordel.

Ingeklemd tussen devote Hongaarse vrouwen, gestoken in maagdelijk wit, volgt Biró de enerverende show van ruim honderd ruiters die in gevechtstenue galopperen door de openluchtarena.

Dit is het decor waartegen de Hongaar graag wordt afgeschilderd. Welteverstaan: de 'échte' Hongaar, en dat is volgens de huidige machthebbers in het Midden-Europese EU-land de Hongaar die trots is op zijn wortels en tradities en gebruiken. Dat de referenties naar het verleden van de Magyaren, de benaming van de oerstam, wat slordig bij elkaar geraapt zijn en nauwelijks historisch verantwoord, doet er op een feestelijke dag als vandaag niet toe.

Ik knijp in mijn arm. Pijlen, bogen, zwepen en schutters? Waar sta ik als nuchtere Nederlander naar te kijken?

Festivalmanager Zsolt Biró spéélt Attila 2.0. Maar in het echt bestaat Attila 2.0 wel degelijk. Zijn naam is Viktor Orbán, premier van Hongarije, Europa's langstzittende regeringsleider en eigenaar van zijn eigen arena: de Pancho-voetbalarena die hij liet bouwen in Felcsút, het dorp van zijn jeugd.

Orbáns stadion is het thuishonk van zijn autocratie. Hier, op de eretribune, tref je zijn clan aan.

Maar ik ga te snel.

Eerst terug in de tijd, naar het Felcsút uit de communistische jaren zeventig van de vorige eeuw, een straatarm dorp op zo'n vijftig kilometer ten westen van hoofdstad Boedapest.

Het gezin – zijn ouders Győző en Erzsébet en zijn twee jongere broers Győző junior en Áron – streek er vanuit een naburig dorp neer toen Viktor Orbán, in 1963 geboren, net tien jaar was geworden.

Ze leefden er in een huis zonder stromend water, schrijft de Hongaars-Oostenrijkse journalist Paul Lendvai in zijn biografie *Orbán. Europe's New Strongman*. Orbán en zijn broers moesten hard werken, in de kippenren en de varkensstal en op de aardappel- en bietenvelden rond het huis.

Orbán zou zijn allereerste gebruik van een echte badkamer, pas op zijn vijftiende, later omschrijven als een 'onvergetelijke ervaring', noteert biograaf Lendvai.

Het ging er in het gezin in relationele zin soms hard aan toe, met een dominante vader en een eigenwijze puber Viktor.

Toen ik voor het eerst het plan opvatte voor dit boek stuurde een Hongaarse vriend me de link naar een YouTube-video die me hevig ontroerde.

Het was een wat rommelig, in zwart-wit opgenomen interview met een onweerstaanbaar charmante 26-jarige Viktor Orbán. Openhartig vertelt hij hoe hij twee keer per week 'een flink pak rammel' kreeg van zijn vader.

Orbán: 'Ik mocht na negen uur 's avonds niet meer de deur uit, dat was de regel. Maar ik ging. En dan wachtte mijn vader me later op en sloeg me neer, op een ongelofelijke manier...'

Orbán houdt een paar seconden pauze, kijkt naar beneden, uit beeld, en zegt dan: 'Ik kon de volgende ochtend niet opstaan van de blessures. Ik haatte hem echt.'

'Sloeg je hem terug?' vraagt de interviewer.

'Nee! Mijn vader was echt erg agressief. Terwijl hij sloeg, schreeuwde hij: "Hou je handen naar beneden!"'

Aan het eind van het fragment lacht Orbán nerveus. Een soort giechelen. Aandoenlijk. En tegelijk pijnlijk om aan te zien.

'Dit heeft zo'n slechte herinnering achtergelaten,' zegt hij tot slot.

Het is tegen die achtergrond moeilijk voor te stellen dat Orbán in zijn verdere leven Felcsút zou koesteren en, sterker nog, zijn gewelddadige vader miljonair zou maken door hem een eindeloze stroom overheidsopdrachten in de bouwsector te gunnen. Zijn schoolvriendje Lőrinc Mészáros werd op dezelfde manier schatrijk.

Juist de ruwheid van Felcsút zou hem blijven inspireren, de 'ruwheid van een dorpsjongen die ik nog altijd in me heb', zou Orbán later in interviews zeggen.

Maar, opnieuw, ik ga te snel. Terug in de tijd!

De Hunnen zijn terug!

Op het Ősök Napja-festival, waar Hongaren hun oervoorouders eren, kijk ik op de velden rond de Attila de Hun-arena mijn ogen uit. Overal op het festivalterrein prijkt de afbeelding van Attila. Aan de kraampjes gaan de Attila-petjes en Hunnen-shirts als zoete broodjes over de toonbank.

Het Hunnen-verhaal is een ontzagwekkende cultus in het Hongarije van Orbán.

Maar niet eens zo lang geleden werd je door de meeste Hongaren juist weggehoond als je met die Hunnen-parafernalia kwam opdraven.

Dat overkwam in 2005 een zekere Imre Novák, een Hunnenfanaat. Novák trok de aandacht met gedetailleerde plannen om de Hunnen-cultuur op de kaart te zetten. 'Want de echte Hon-

gaar stamt af van de Hunnen,' beweerde Novák die zich al had omringd met aanhangers.

Attila de Hun, zo luidde Nováks redenering, is de oervader van de Hongaren. 'Niet voor niets wordt ons land internationaal aangeduid als *Hun*gary. Er stroomt Hunnen-bloed door mijn aderen.'

Nu zou Novák, zeker door de overwegend regeringsgezinde media, bloedserieus worden genomen. Maar in die dagen – de sociaaldemocraten en liberalen waren in 2005 aan de macht – werd Novák in kranten en op televisie belachelijk gemaakt.

Attila trok in de vierde eeuw met zijn horde al moordend en verkrachtend vanuit Azië naar Europa. 'Waar Attila is langsgekomen groeit geen gras meer' luidt het gezegde. Niet bepaald een frisse figuur die je een heldenstatus gunt.

'De Hunnen zijn terug!' luidde de angstkreet in Europa toen ruim vier eeuwen na de Hunnen de Magyaren vanuit het oosten opdoken. De Magyaren (Hongaren) lieten destijds het misverstand intact, want de angst die ze als zogenaamde Hunnen inboezemden, maakte de weg naar Europa vrij.

Dat misverstand brengt de Hongaren eeuwen na dato in verlegenheid. Met de theorie dat ze directe afstammelingen zijn van de Magyaren is niets mis. Maar de associatie met 'die verschrikkelijke Hunnen met hun hondenkoppen', zoals Attila's horde in legendes wordt beschreven, wekt weinig gevoelens van trots.

Imre Novák dacht daar dus anders over. 'Ik ben een Hun, dat gevoel zit diep,' zei Novák die van plan was Hunnen-cursussen te gaan organiseren. Ook deed hij een officiële aanvraag voor de status van minderheid. Elke minderheid die kan aantonen met minimaal duizend man te zijn, en de afgelopen honderd jaar in Hongarije te hebben gewoond, maakt volgens de Hongaarse minderhedenwet aanspraak op die status. Novák verheugde zich er al op dat hij met die status mocht rekenen op overheidsgeld om een cultuurhuis op te kunnen zetten.

'Maar er is geen enkel wetenschappelijk bewijs voor een relatie tussen de huidige Hongaar en de Hun,' zei de Hongaarse minder-

hedenexpert János Báthory die ik ernaar vroeg.

Waarom vernoemen zo veel Hongaarse ouders hun zoon dan naar Attila?

'Ach, het is een stevige naam, maar mensen hebben geen benul van de herkomst,' zei Báthory. Nováks kansen op erkenning als minderheid schatte de expert laag in.

Ik was het Hunnen-akkefietje al bijna vergeten toen Novák alsnog steun kreeg uit onverwachte hoek. Een amateurhistoricus uit het Hongaarse Szajla beweerde dat in een heuvel net buiten zijn dorp in het Mátragebergte de botten van Attila de Hun begraven zouden liggen.

Een paar dagen later stond ik met de man op de heuveltop, maar er was nog geen bot te zien.

'Is het niet de hoogste tijd dat iemand een begin maakt met het graafwerk?' vroeg ik voorzichtig.

Hij keek me glazig aan. 'Tsja, dit is Hongarije, meneer. Veel plannen, weinig uitvoering.'

Bijna twintig jaar later is er van Novák en de amateurhistoricus niets meer vernomen. Maar de Hunnen-cultus leeft in het huidige Hongarije als nooit tevoren.

Als-ie maar geen voetballer wordt

Vader Győző, een landbouwingenieur, en moeder Erzsébet, een pedagoge, hebben nooit enige interesse voor politiek gewekt bij de jonge Orbán. Vader was trouw partijlid, maar spoorde zijn kinderen aan zich vooral níet te bemoeien met politieke en sociale kwesties.

'Hard studeren, hard werken en je alleen met je eigen zaken bemoeien,' vatte Orbán later het familiecredo samen.

Er waren in het gezin vooral financiële zorgen in die jaren van het goulashcommunisme van toenmalig partijleider János Kádár. Onder Kádárs bewind genoten Hongaren meer persoonlijke en

economische vrijheid dan Polen, Bulgaren en andere Oost-Europeanen.

Maar voor een goede positie moest je hard knokken.

Pas toen ze verhuisden naar provinciestad Székesfehérvár braken voor de Orbáns betere tijden aan, zeker toen Győző senior werd uitgezonden naar Libië. Hij werkte er twee jaar en verdiende goed.

Als ingenieur zou senior in de jaren negentig, na de val van de Muur in 1989, de basis leggen voor het familiefortuin met mijnbouwbedrijven rond Felcsút – met hulp van de door zijn zoon opgerichte politieke partij Fidesz.

Maar zover was het nog lang niet.

De familie moest eerst onder het communisme nog een 'sociale opmars' maken, zoals biograaf Lendvai schrijft. En daarbij hoorde de toelating van Viktor tot een toonaangevend lyceum in Székesfehérvár.

Het jongetje dat 'slecht, gewelddadig en allesbehalve aaibaar' was – Orbán in retrospectief over zichzelf – ontwikkelde zich tot secretaris van de communistische jeugdliga KISZ en stortte zich op voetbal.

Lendvai schrijft: 'Hij speelde in de hoogste jeugdklasse en trainde vier keer per week, ook al had hij als speler niet echt een specifiek talent.'

Tot op de dag van vandaag is voetbal Orbáns grote passie. En de mores op het voetbalveld zouden later de 'logica en de taal' van Orbáns partij Fidesz gaan bepalen, schrijft oud-Fidesz-lid en nu fel Orbán-criticus Zsuzsanna Szelényi in haar boek *Tainted Democracy. Viktor Orbán and the Subversion of Hungary.*

Volgens journalist Dániel Rényi Pál begon het allemaal met grootvader Mihály, een voetbalfanaat. 'Die vertelde kleinzoon Viktor over de Magische Magyaren, de gouden Hongaarse voetbalgeneratie uit de jaren vijftig, en het zaadje was geplant.'

Op de tafel op een Boedapester terras ligt Páls boek tussen ons

in: *Győzelmi kényszer. Futball és hatalom Orbán világában*, vertaald: 'Overwinningsdwang. Voetbal en macht in de wereld van Orbán'.

Het boek van Pál, politiek verslaggever voor de onafhankelijke nieuwssite 444, heeft voetbal als uitgangspunt, maar is eerder een kroniek van de permanente en bikkelharde strijd die de Hongaarse politiek is. Een strijd die je volgens Orbán koste wat kost moet winnen.

Pál, een norsige veertiger, legt zijn hond vast aan een stoelpoot. Pas na een tweede cappuccino ontdooit hij enigszins.

Om Orbán te begrijpen, zegt hij, moet je de gemankeerde voetballer Orbán kennen. Orbán is klein van stuk, kampt met een licht misvormde voet, maar wilde profvoetballer worden.

'Toen hij besefte dat hij daar niet goed genoeg voor was droomde hij van een loopbaan als trainer of voetbalmanager. En als je het mij vraagt is dat nog altijd zijn ambitie.'

In de verhalen van grootvader Mihály speelde vanzelfsprekend Ferenc Puskás een hoofdrol, de linksbenige topscorer en Hongarijes grootste voetballer aller tijden. Pancho is een van Puskás' bijnamen. Andere bijnamen luiden: De Voetballende Majoor, *Öcsi* (Broertje), *Cañoncito Pum* (Kanonnetje Boem).

Na de door de Sovjets neergeslagen Hongaarse Opstand van 1956 vertrok Puskás naar het Westen. In 1992 keerde hij terug naar Hongarije en kreeg er na zijn overlijden in 2006 een plechtige staatsbegrafenis.

Voor de ruwe dorpsjongen Orbán was de ultieme droom: net zo'n Magische Magyar worden als Pancho.

Pál: 'Zijn grootvader zei hem dat het Hongaarse voetbal weer iemand nodig had om de eer van het land te redden, een nieuwe held, een nieuwe messias. Daarmee was Orbáns ambitie geboren. Hij wilde de man worden die de bladzijde omslaat.'

Als hij dat op het voetbalveld had kunnen bereiken was hij 'absoluut nooit politicus geworden', zegt Pál stellig. 'Hij was als

tiener zeer teleurgesteld over zijn tekortkomingen als speler.'

Volgens Pál is de huidige politicus Orbán beïnvloed door de twee voetbalcoaches tegen wie hij opkeek: József 'Mágus' Verebes en György Mezey.

Mágus, Hongaars voor tovenaar, was geen groot tacticus, 'maar wel iemand met wie je de oorlog aandurft', zegt Pál.

Mezey stond eerder bekend als de slimme strateeg.

'Van die twee heeft Orbán veel afgekeken en hun kwaliteiten in zijn verdere loopbaan altijd nagestreefd.'

Met de Bibó's in 1989 de barricades op

'Je staat nu in de ruimte waar Fidesz is opgericht.'

Áron Fábián, een magere intellectueel, laat een plechtige stilte vallen.

Liefdevol strijkt hij zijn hand over de leuning van een van de stoffige jarentachtigstoelen die slordig staan opgesteld.

In de hoek staat een Zimmermann-piano. Op de meeste toetsen is het ivoor afgesleten. In deze ruimte is de afgelopen decennia wild gefeest door studenten – dat is ook te ruiken.

'Dit is het clubhuis van ons Bibó College,' zegt Fábián. Ooit was hij er zelf student, nu doceert hij er recht.

Het Bibó was in de laatste jaren van het communisme een experiment dat door de machthebbers oogluikend werd toegestaan: een onafhankelijke rechtenfaculteit waar studenten het heft in eigen hand namen. Ze bepaalden hun eigen curriculum, verlegden de aandacht van juridisch-technische naar sociaal-maatschappelijk relevante leerstof, en selecteerden zelf de nieuwe aanwas.

Een van de studenten van het eerste uur was Viktor Orbán. Op de Bibó-campus, gelegen tegen de flanken van de Gellértheuvel in het Boedastadsdeel, zou hij bouwen aan vriendschappen die het Hongaarse politieke landschap tot op de dag van vandaag bepalen.